HAZAR DENİZİ DOĞAL GAZININ AVRUPA'YA TAŞINMA GÜZERGAHI BELLİ OLDU

Alev KILIÇ

Azerbaycanın Hazar denizindeki en büyük doğal gaz yatağının bulunduğu Şahdeniz havzasının ortakları, doğal gazın Türkiyenin TANAP boru hattı aracılığıyla, Yunanistan ve Arnavutluk ta inşa edilecek TAP hattıyla İtalya gaz şebekesine bağlanması projesine nihai onaylarını vermiştir. Böylece Balkanlara ve Güney Avrupaya Hazar denizi gazı ilk kez ulaşmış olacaktır.

Türkiyenin de TPAO aracılığıyla %9 payı bulunduğu Şahdeniz konsorsiyumu bakımından bu karar zorlu tercihler sonucu alınmıştır. Çeşitli adlar altında projelendirilen üç güzergah (Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya Bulgaristan, Sırbistan, Macaristan, Avusturya Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk, İtalya) elendikten sonra , en kısa güzergah olan Yunanistan, Arnavutluk, İtalya bağlantısını sağlayacak Trans-Adriatik boru hattı (TAP)üzerinde mutabakat sağlanmıştır. Türkiyenin Yunanistan sınırından İtalyanın güney kıyısına inşa edilecek bu hat, 550 km. Yunanistan, 209 km. Arnavutluk topraklarında ve yaklaşık 120 km. Adriatik altında olmak üzere toplam 880 km. olarak öngörülmektedir. Projenin sahipleri EGL/AXPO-İsviçre (%42,5), Statoil-Norveç (%42,5) ve E.ON Ruhrgas-Almanya (%15) şirketleridir. Projenin finans danışmanı da Fransız bankası Société Général olacaktır.

Bölgede bir enerji ulaşım kavşağı ve merkezi haline gelen Türkiye, petrol sevkiyatından sonra , bu şekilde Balkanlara ve Avrupaya doğal gaz ulaşımında da önemli bir adım atmış, yeni bir kapı açmış olmaktadır. Projenin 2017 yılında işlerlik kazanması, gaz akımının başlaması öngörülmektedir. Projenin hukuki alt yapısı tamamlanmış, İtalya, Arnavutluk ve Yunanistan arasında konuya ilişkin hükümetlerarası anlaşmalar imzalanmış, Avrupa Birliği de 25 yıl süreli Üçüncü Taraf Katılımı (TPA) onayını ve muafiyetlerini onaylamıştır.

Yunanistan bu projeden ziyadesiyle memnundur zira , stratejik olarak bunu güney Avrupa enerji yolu olmanın ilk adımı olarak görmektedir. Güzergah üzerinde yapılacak bağlantı istasyonları ve ters akım kapasitesi ile bölgedeki diğer ülkelere de sevkiyatta bulunabilecektir. Ekonomik olarak da 1,5 milyar avroluk bir yatırım 2000 kişiye devamlı, 10,000 kişiye de dolaylı istihdam sağlayacaktır. Arnavutluk bakımından da bu proje Arnavutluka bugüne değin gelen en yüksek doğrudan dış yatırımı (FDI) oluşturmaktadır. Ayrıca Arnavutlukta yaklaşık 8,5 milyar metreküp(bcm) kapasiteli yer altı gaz depolama tesisi yapılması ve bunun da ters akımda kullanılabilmesi öngörülmektedir. İtalya ise mevcut hatlarını kullanabilecek ve İsviçre ile kuzey sınırında ortak enerji üretimi projeleri geliştirebilecektir.

TAP güzergahından sevkedilecek gaz miktarı başlangıçta yılda 10 bcm olarak

öngörülmüştür. Bu miktarın 20 bcme artırılması mümkündür. Türkiye ayrıca 6 bcm kapasiteyi kendisine ayırmıştır. Avrupanın 2005 yılında 500 bcm gaz tüketiği, 2030 yılında tüketimin 815 bcme çıkmasının sözkonusu olduğu göz önünde bulundurulduğunda, TAPın katkısının sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Diğer taraftan Şahdeniz havzasının şu an itibarıyla hesaplanan rezervlerinin de 100+400 bcm olması da dikkate alınması gereken diğer bir husustur. Ancak Türkiye □□□□□ üzerinden geçebilecek potansiyel tabiatıyla bu miktarların çok üzerindedir. TAP projesini 2003 yılında ilk kez gündeme getiren İsviçre-EGL enerji firmasının daha sonra zamanın İsviçre Dışişleri Bakanının İranı resmi ziyaretinde İran ile doğal gaz tedarik etme anlaşması imzalanmasında etkili olduğu, İranın maruz bulunduğu uluslararası ekonomik kısıtlamalar nedeniyle uygulamaya giremediği de bilinmektedir. Günümüzde Türkiyenin çevresindeki doğal gaz potansiyelinin ileride TAPa ilave hatlar gerektireceği kuşkusuzdur. Bu itibarla TAP üzerinde varılan mutabakat, bölgede refah ve istikrar sağlanmasında
öncü bir adım ve Türkiyenin Avrasya coğrafyasının barış, istikrar, işbirliği ve refahına örnek bir katkı oluşturmaktadır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "HAZAR DENİZİ DOĞAL GAZININ AVRUPA'YA TAŞINMA GÜZERGAHI BELLİ OLDU ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 60. Temmuz 01. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/HAZAR-DENIZI-DOGAL-GAZININ-AVRUPA-YA-TASINMA-GUZERGAHI-BELLI-OLDU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır